1878. X. évfolyam. 79. szám. Kedd, április 23.

Előfizetési árak:

Helyben es postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VÖRÖSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe hármentre küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén többszöri hirdetések, alkuszerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött közlemények nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

A legelőrendszabály.

— Helyiérdek. —

Debreczen, 1878. ápr. 18.

(B...g) Tegnap hurczoltattak szét a Debreczen város közgyülése által f. évi mártius 4-én a folyó 1878-ik évre megállapitott legeltetési rendszabályok.

Sajnos, hogy a legeltetési rendszabályok közt ezuttal is, ott találjuk azon ominosus rendelkezést, mely évek hosszu során keresztül compromittálja Debreczen várost, hogy „legeltetési jogát mindenki, egyedül csak saját illetékes számu jószágai által gyakorolhatja, azt semmi szin és czim alatt, 100—500 frtig terjedős politikai uton behajtandó, büntetés terhe alatt másra át nem ruházhatja.“

Mi egész sorát ismerjük a városi önérzetes képviselőknek köztök jószágtartóknak is, kik e rendszabályt, milyen ez országban másutt nem existál, szégyenlik s emlitésénél arczukba fut a vér, s meg foghatatlannak találjuk, hogy ily hangulat mellett, egy ily, a legvastagabb önzést homlokán viselő rendszabályt évenként megujitani, mikép lehetséges

Azt mondják, hogy e rendszabályt azért kell megujitani, mert a legeltetési illetőségek oly magas számokban vannak megállapitva, hogy ha minden polgár annyi marhát küldene legeltetni, a mennyinek küldésére a fenálló numerica proportio szerint jogositva van, akkor a barmok befogadására, a mostani Hortobágy kicsi volna s még egy másik Hortobágyra lenne szükség

De argumentum-e az arra, hogy azon szegényebb polgárok, kik marhák nem léte miatt, legelőilletőségeiket, természetben felhasználni nem képesek, annak használatától, értékesitésétől megfosztassanak, s fel nem használt illetőségök, az illetőségöket meghaladó, marhákkal biró gazdag marhabirtokos polgároknak ingyen használatára el confiskáltassék.

A legelőilletőség, a polgárnak épen olyan vagyona, mint más, azt ha maga nem használhatja, haszonbérlet, vagy más uton értékesiteni, ép ugy jogositva van, mint más egyéb vagyonát.

Ha a fenálló numerica proportio helytelen, ha a legelő a helytelen kulcs alapján, a kihajtható marhailletménynek csak felét birja meg: akkor ki kell igazitani a helytelen kulcsot, a mostani illetőségi számot felére leszállitani, p. o. ha a nyilasonként 8-al és boglyáskaszállókként 3-al számitott illetőség, kétszerege annak, mi a legelő capacitásához képest helyes arányszámul mutatkozik, le kell szállitani 4-re illetőleg 1 és $^1/_2$-re és viszsza kell adni, minden polgárnak, azon természetes jogát, hogy illetőségét másnak, kinek arra szüksége van, bérbe adhassa.

Ez intézkedéssel meg lesz szüntetve az égbe kiáltó igazságtalanság, s minden polgár, ki marhával nem bir is értékesitheti a maga illetőségét, mig más részről azon marhatartók, kik illetőségöknél több marhát tartanak, meg fogják találni az alkalmat, hogy haszonbérlet utján, annyi illetőségre tegyenek szert, a menynyi marháik számához képest nekik szükséges.

Ma már, midőn az adók és közterhek oly óriási sulylyal nehezednek mindenkire, midőn mindenki kényszeritve van, hogy megélhessen, mindennémü vagyonát lehetőleg jövedelmezővé tenni, olyan szabály, mely a polgárok egy részének és pedig nagyobb és szegényebb részének, legeltetési illetőségét potyává teszi, és a gazdagabb polgároknak potyaként, ingyenes martalékára dobja, nem tartható fenn, annak tehát eltörlését, a közigazság és Debreczen város erkölcsi méltósága követeli.

A legeltetési rendszabályokban találunk még egy más dolgot is, — mely a legeltetési rendszabályokba nem való. Értjük az erdőségi tér legeltetésre vonatkozó részt, mely a legeltetési rendszabályok közt csak nehány év óta jelenik meg.

Az erdőség vagyis kaszáló birtokok, nem hasonlitanak a közlegelőhöz, ebben minden földdarabnak gazdája van, és az itteni legeltéshez csak azon polgároknak van joguk kik az illető pusztában kaszálókkal birnak. Az egymás birtokáni téli legeltetésnek alapja itt a kölcsönös elnézés, nyáron által mindenki saját birtokát szántásra vetésre — széna termelésre használván. A legeltetési jog miként gyakorlása tehát itt a törvényhatóságra épen nem tartozik, hanem tartozik magokra a puszta birtokosokra, kik közbirtokossági gyülésben vannak jogositva határozni a felett, hogy az itteni legeltetést, az eddig szokásos módon, az egész puszta területére mindenkinek megengedjék, vagy pedig, a legeltetéssel, minden birtokost sajat birtokára szoritsanak.

Magára a rendszabályok kihirdetése módjára is van egy szerény észrevételünk, mely azonban minden városi hirdetésre is kiterjed.

Jelenleg azon hirdetési mód van szokásban, vagy dobszó utjan hirdettetnek ki, — hogy a közönséget illető városi rendeletek, vagy ha fontosabb és a község minden polgárát érdeklik, nyomtatványokban hozdoztatnak szélyel.

A városi rendeletek ellen, minden polgárnak felebbezési jogorvoslata van, a mely egy bizonyos naptól számitandó, mely nap a kihirdetés napja volna. — De épen ez a nap a melyhez kötve van a jogorvoslat, sohasem mutatható bizonyosan ki kézbesitési iveket senkitől sem vesznek, sőt fel kell tenni, hogy az ily nyomtatványok minden házhoz el sem jutnak.

Miután Debreczen város sajtóval rendelkezik, nem volna-e czélszerübb, ha a város egy hetenkint egyszer vagy kétszer megjelenő hivatalos közlönyt állitana fel, melybe minden rendeletek megjelennénne, s az e lapban megjelenés napja, mindenkire kötelező kihirdetési napot képezne. E közlöny, mely egyébiránt más hirdetéseket is vehetne fel, Debreczen városban nagyon kifizetné magát. — Vagy ha épen ilyen közlöny alapitásától az illető körökben idegenkednének, akkor a létező helyi lapok közül, lehetne egyet kijelölni, ilyen közlönynek, azonban itt óvakodni kellene a párt-állások figyelembe vételétől és tisztán arra kellene tekintettel lenni, hogy a létező különböző párthoz tartozó lapok közül melyik bir szélesebb elterjedtséggel ?*)

A rendszabályok közzétételével kapcsolatosan megemlitjük még azon rendellenességet, hogy noha a legeltetési rendszabályok csak f. április hó 17-ik napján osztattak szét a lakosság közt, mégis már f. év április 10-én a város csőszei a kaszáló birtokosok sertéseit saját kaszáló földjeikről kiüzték: mig ellenben a nagyerdőn, mely pedig tisztán a város tulajdonát képezi, * * tanácsos ur s mások sertés nyájai mai napon is háboritatlanul legelnek.

*) Czikkirónak emez észrevételére azon megejegyzésünk van, hogy lapunk, bár nemcsak a város egyéb köreiben, de bátran állithatjuk, hogy városunk gazdálkodó közönségénél is a legszélesebb elterjedettségnek örvend, — a város t. tanácsa mindazáltal czélszerünek látja a gazdaközönséget különösen érdeklő hirdetményeket a „Debreczen“-ben soha közzé nem tenni. Hogy csak egy példát hozzunk fel, elegendőnek véljük fölemliteni, hogy a legutóbbi makk-termés elárvereléséről szóló hirdetmény csak a helybeli kormánypárti közlönyben tétetett közzé, s igy történt, hogy számos vagyonos jószágtartó gazda, ki ama lapot nem olvassa, a makk-árverésről tudomással nem birt; pedig ki tudja, ha értesül vala a dologról, s az árverelők közzé áll: nem kelt volna-é el a makktermés nehány ezer forinttal drágábban? De hát ama tisztelt urak is hozzá vannak szokva ahoz, hogy a kizárólagosan közügyet képező dolgokból is pártkérdést csinálnak, s igy történik, hogy nem ritka esetekben a polgárok károsodásán kivül, a város vagyona szenved. Szerk.

— **Az 1878-i államköltségvetés** tárgyalását az ünnepek után ismét egybeülő képviselőház igen rövid idő alatt be fogja fejezni. A költségvetési törvény azonban ennek daczára sem lesz megalkotható, mig a delegációk meg nem állapitandják a monarchia két államának budgetjeibe beilleszthető közös kiadásokat. E célból a delegációknak közvetlenül az ünnepek után ujabb — most már harmadik — ülésszakra leendő egybehivása terveztetik. Határozat ez iránt természetesen még nem hozathatott, mert a naponkint változó külügyi helyzettől függ bizonyos tekintetben az is, ha vajjon a delegációk egyhamar egyátalán összeülhetnek. Ha az európai kongresszus eszméje megvalósul, s külügyminiszterünk esetleg már a legközelebbi időkben igénybe leend véve a kongresszus összeülése által, az esetre a delegációk ülésszaka későbbre halasztatik, s a kormány kénytelen leend a költségvetési indemnity ujabb meghosszabbitását kérni a törvényhozástól.

— **A horvát bán és a dalmáciai** helytartó utasitást kaptak a külügyi hivatal részéről a bosnyák menekültek hazatérésének minden módon leendő elősegitésére. A bán és helytartó ez iránt már érintkezésbe is tette magát a menekültekkel, de fáradozásuk nem sok sikert aratott, s a külügyi kormány azon terve, hogy a menekültek segélyezését már e hó végén megszüntesse, előreláthatólag nem lesz megvalósitható.

— **Miniszteranács** fog közvetlenül a husvéti ünnepek után tartatni az országgyülés még hátra levő időszakának munkarendje tárgyaban. A kormány a kiegyezési tyjavaslatokon és költségvetésen kivül csak még nehány igen sürgős — különösen a büntető-törvény életbeléptetésével egybefüggő — ügyet akar a jelen országgyülés által elintéztetni, s annak berekesztését junius hó végére tervezi.

Hajdumegyei törvényhatóság.

Hajdumegye 1878. évi **április hó 26-dik napján d. e. 9 órakor** Debreczenben rendes közgyülést tart.

(Folytatás.)

Körrendelete Stein bárónak budapesti főconsullá lett kineveztetése felől. Közmunka ministerium rendelet az iránt, hogy az épitészeti mérnökök a megyei pénztárból mily eljárásokért dijjazandók. Rendelet az 1788. évre összeirt közmunkáról kivánt kimutatás és az 1568. eln. sz. a. 1875. aug. 31-én lett rendelettel közlött rovat kules szerint összeállitandó költség előirányzat felterjesztése iránt. Somosy Mihály számvevő jelentése a hajdumegyei pénztárak 1867. évről szóló számadásai megvizsgálásának eredményéről. Somogymegye körlevele a birói felelősségről szóló 1871. VIII ik t. cz. módositása iránti felirattal. Győrmegye körlevele az orosz-török háboru megszüntetése iránti felirattal. Egri érsek válaszirata a nevelésügyi bizottsághoz kinevezett egyén iránt. N.-váradi latin szert. püspök válaszirata ugyanazon tárgyban. Munkácsi g. szert. püspök válaszirata ugyanazon tárgyban. Hajdumegyei közig. bizottság jelentése 1877. évutó felérői előterjesztése az árvaszéki pénztárnok mellé szükséges irnoki állomás rendszeresitése iránti jelenttés Papp Albert csendbiztos elleni fegyelmi eljárás eredményéről, jelent a közig. bizottság, ülésen meg nem jelent tagokról, hasonló tárgyban.

Hajdumegye alispánja előterjesztése a központi beteg-ápolási költségek fedezése iránti gondoskodás halaszthatlanságáról. A hajdu városokbani átalános tisztujitáshoz szükséges előintézkedések iránt. Jelentése az egészségügyi bizottság kiegészitéséről. Debreczeni pénzügyigazgatóság választása, Máró Miklós bélyeg-illeték terhe alóli feloldozásáról. M. kissebb földbirtokosok földhitel-egyleti bizottsága felhivása az egylet pártolására és részvény vételre. Ugyanazon tárgyban. Pápay Imre esperes közlése melylyel bemutatja az egyházmegye határozatát a vasárnapokoni munka betiltása iránt. Fromm Antal, borászati képviselőség alapitójának felhivása. Csapó kir. főmérnök jelentése az országutakon szükséges hidak iránt. Nánási polgármester jelentése a Nánáson alkotott mező-rendőri szabályzat 2 példányával felterjesztetett. Sinay Gyula tisztiügyész előterjesztése, a tisztiügyészek magánügyekbeni eljárását korlátozó 310. sz. megyei határozat módositása iránt. Csajkos szolgabiró jelentése téglási Kiss Gábor telekkönyve kiigazitása iránti kérelméről. Szinay t. ügyész véleményes jelentése ugyanazon tárgyban. Dr. Varga Geiza jelentése dr. Király István oklevele kihirdetése iránt.

(Folyt. köv.)

— **BUDAPESTI HIREK. A lipótvárosi** bazilikában egy 14 éves szerecsen fiut kereszteltek meg. **A városligeti** nagy vendéglő jégverme leégett. **József főherczeg** májusban a Margitszigetre költözik. **A Kisfaludy**-társaság f. hó 24-én ülést tart. **Iány Gyula** drámai szinész operette énekesnek csapott fel. **A népszinházban** nagyban folynak az előkészületek a „Kolumbusz“ előadására, melyet Csepreghi Ferencz a „Sárga csikó“ szerzője irt. **Szigligeti** „Tróntkereső“-jét lefordiják a burgszinház számára.

A magyar közönséghez.

— Fölhivás egy nemzeti ügy támogatására. —

I. A Magyar Tudományos Akadémia lelkes alapitóinak szándéka értelmében a tudományok müvelésén kivül különösen anyanyelvünknek, nemzetünk e legdrágább kincsének ápolását tartotta mindig és tartja szem előtt most is folytonosan. E czélból, egyéb intézkedéseit nem emlitve, a jelen évtized elején egy folyóiratot, a „Magyar Nyelvőr“-t alapitotta meg, mely a magyar nyelv kérdéseinek tudományos fejtegetésén s tisztázásán kivül egyik fő-feladatának azt tartja, hogy gondosan egybegyüjtsön minden olyan jelenséget, a mi a magyar népnyelvben bármi tekintetben is figyelemre méltó. A „Nyelvőr“ teljes hat évi fönnállása óta e tekintetben már is sok örvendetest tud fölmutatni. Örömmel mondhatjuk, hogy első fölkérésünk óta a magyar közönség köréből sokan, férfiak és nők, valóban hálára kötelező szeretettel és buzgósággal karolták föl e nemzeti ügyet, és a beküldött adatokban igazán becses adalékokkal gazdagitották a magyar népnyelv kincstárát. Hüségükért s részvételükért legyen itt is kifejezve a legforróbb köszönet!

Azonban ezen örömmel elismert részvétel mellett is be kell vallanunk, igen távol állunk még attól, hogy elmondhassuk: mind az be van immár küldve, a mi beküldhető, s egybegyüjtve a mi egybegyüjthető vala. Sőt ellenkezőleg! Jól érezzük, hogy még csak elején vagyunk a gyüjtésnek, s igen sok még a lappangó nyelvkincs, melynek napfényre hozatalához még több, még ujabb hü és munkás kézre van szükségünk. Ugyanis hazaszerte a hol a magyar nyelv édes szava zeng, vannak még nemcsak egyes vármegyék, hanem egész területek, a melyek eddigelé egyetlen egy közleménynyel sem járultak vidékük nyelvsajátságainak megismertetéséhez. Pedig ha fontolóra vesszük, hogy különféle okoknak egyre növekvő s folyton összemüködő hatásánál fogva e sajátságoknak nagy része, s épen a fontosabbak kivező félben vannak, s a mint a tapasztalás bizonyitja, egy-egy vén emberrel nem ritkán sirba szállhat egy-egy olyan nyelvi jelenség is, a melynek megőrzése pedig a magyar nyelvtudományra nézve megbecsülhetetlen volna: a gyüjtés továbbra halasztása csakugyan nyelvünk ellenében elkövetett kötelességmulasztás vádjával sujthatna benünket.

Rajta kell tehát lennünk, tisztelt közönség, még pedig egész erőnkkel, közakaratlal s minden időhalasztás nélkül, hogy a mi az egyes vidékek nyelvi sajátságaiból még megmenthető, az enyészettől megóvjuk, s a magyar nyelvtudomány számára megmentsük.

A legmelegebben kérő szóval fordulunk tehát buzgó támogatás végett a magyar ajku közönséghez, s azon édes reménnyel és bizalommal, hogy kérésünket az illetők nem fogják közönyösen fogadni s viszonzás nélkül hagyni. Fordulunk különösen a vidék értelmiségéhez, s ennek tagjai között a lelkészekhez, néptanitókhoz, megyei tisztviselőkhöz s községi elöljárókhoz, ügyvédekhez, orvosokhoz, gazdatisztekhez, kereskedőkhöz, iparosokhoz, szóval mindazokhoz, a kik hivataluk vagy állásuknál fogva a néppel folytonos érintkezésben állanak.

Apróság. („Bolond Istók“-ból.)

Anár asy után Eszterházy Móriczok. Taffék, Belcrediek aranygyapjaztatnak fel. Mi ez, ha nem — bécsi fuzió?

*

Mahelnap már országunkban
A gyapju is kivész.
Mint a gomba nő nálunk az —
Aranygyapjas vitéz.

Thalia temploma.

— Remmert Mártha k. a. hangversenye. (Ápr. 20.) —

(T. L.) Különös est volt ez a mai. Arról referálni még különösebb dolog. Elsőben is konstatálnunk kell, hogy a hangverseny sem anyagi, sem más tekintetben nem sikerült. — Hogy anyagi tekintetben nem sikerült, annak oka szerintünk, a nap hibás megválasztása volt. Nagy-szombat olyan nap, midőn mindenki a családi tüzhely körül van elfoglalva; az ünnepre való elokészületek nagyon igénybeveszik ilyenkor az időt, s mi türés tagadás benne, a közönség egy nagyrésze inkább csak az ünnepekre tartogatja szórakozásra szánt pénzecskéjét. Hogy szellemi tekintetben nem sikerült, annak a programm egyes, unalmas részletein kivül, a t. müvésznő tulságos érzékenykedése volt az oka, kit annyira elkedvetlenitett a csak részben megtelt ház, hogy eleinte épen nem akart játszani, később pedig csak amugy robotban játszott le egy par számot, mig az utóisót, mely legtöbb élvezetet igért, elhagyta betegségét hozván fel okul. Minthogy pedig nyilt titok, miszerint erre a közönség részvétlensége adott alkalmat, lehetlen sajnálatunkat ki nem fejezni, hogy ama gyönyörü emléket, melyet nálunk előbbi látogatásai alkalmával hátrahagyott, engedte tulérzékenykedése által csökkenteni.

A programot a zenekar kezdte meg egy nyitánynyal, mely tekintve a kar hiányos voltat, alig-alig keltett figyelmet.

Ezt követte a t. müvésznő játéka, ki fapasztalhatta, hogy a legbrillánsabb játék mellett sem lehet nagy hatast csinálni, ha hiányzik a játékból a kedv és lelkesedés, mely egyedül képes annak életet adni.

Ezutan Alszegi I. kisasszony énekelte el a „Csókkeringő“ cz. gyönyörü szerzeményt, mégpedig oly szép sikerrel, hogy szinte kedvünk kerekednék ezután csak hangversenyekben hallhatni. — Kétszeri zajos kihivás lett jutalma.

Németh János ur a Hunyadi L. cz. dalműből énekelte a király magan áriáját, melynek tekintve nehéz voltat, emberül megfelelt, habár hangja nem a legjobban volt disponálva.

Meghiusult remény.

Psenyeczki Nagy Sándortól.

Meddig fogod folytatni még csatádat,
Sziv, mely téged szünetlen ingerel,
Hol egy remény után másik vesz el,
S csalódások leselkednek utánad.

Hányszor látál szerencsét a jövőbe',
Reményidtől kábulva szüntelen? . . . .
Mégis, mit a kecsegtető jelen
Felépit: a másik perczben ledőlve.

De nem fáradsz, mert épitesz te mását.
S ismét ledől a szép álomvilág;
Mindig csak a csalódás férge rág,
S e tünemény után mi jő? — a bánat.

Te balga sziv! Itt nem találsz hazádra,
Nem nyughatál szerencsésen soha.
Számodra kész az ég békés hona,
Ha eljövend fájdalmaid határa!

Psenyeczki Nagy Sándor.

(1831—1878.)

Az élet álom. S a halál csak az álom tovább folytatása.

Nézzetek a ravatalra, melyen 47 év nehéz küzdelmeit kiállott férfluval játszatja az irgalmatlan halál az — álmot! Megvivott Ő az élet minden fáradalmával. S most? — Por és hamu.

De még ekkor is tiszteletet érdemel az!

*

Gyujtsuk meg gyászos ravatalánál a kegyeletes megemlékezés fáklyáját.

Psenyeczki Nagy Sándor született 1831-ben Szepesmegye Merény (régi nevén: Wagendrüssel) községében; szerető szülei: P. Nagy János ev. lelkész és édes anyja Ilényi Julia, kitünő müveltséggel birtak, és kedves fiok már a családi tüzhelynél a leggondosabb nevelésben részesült.

Iskoláit Rozsnyón és Eperjesen végezte, a hol mindig a legjelesebb növendékek közé soroztatott.

A magyar szabadságharcz őt is talpon érte. A szepességi hazafias érzületü polgárok sorában ő is ott állott, és a haza intő szavát megértve, honvéd lett. S a fiatal katona oly lelkesen küzdött a hon szabadságáért, hogy ifjui kora mellett is főhadnagygyá neveztetett ki a nemzeti kormány által.

Majd hazánk leigáztatván, őt is vitték oda, a hol megnémitsák. Osztrák katonának sorozták be. De még itt sem maradt nyugta. Tiszt levén a szabadságharczban, erős vizsgálatot inditottak ellene, minek eredménye az osztrák dicsőség érdekében az volt, hogy — mint foglyot hurczolták Olmüczbe, a hol akkor több hazánkfia dicsérte illendően az osztrák uralmat. Fogolytársai voltak itt Madarász József, Joannovics György és Ainer Mihály volt honvéd ezredes.

Az ifjui lélek ott sem csüggedett. Szellemi tovább képzésére használta fel az időt, s ott tökéletesité magát az angol és franczia nyelvekben, miket oly tökélyre vitt, hogy e részben ritkitotta párját.

1860-ban a debreczeni ref. főiskola a haza szabadult ifjut rendkivüli tanárnak hivá meg, s ő ezt el is fogadá. Azóta tanitja az angol s franczia nyelvet kollégiumunkban.

Később távolabb is elhatott hire, és a sárospataki ref. főiskola rendes tanárul hivta meg, de itt is megválasztatván rendes tanárul: itthon maradt, szive, lelke ide levén lánczolva.

Először nősült 1854-ben, társulván Haraudaner Antonia gráczi születésü nővel, kivel azonban csak egy évig élt, a nő elhalván, fiut hagyott hátra, ki ma is él.

Másodszor nősült 1860-ban, egy paksi derék közbirtokosnak kedves leányával, mostani bus özvegyével Királydaróczi Daróczy Eugeniával kötvén szivszövetséget. E házasságból négy élő gyermek származott, a kik most méltán gyászoló árvák.

Mint tanár, a legnagyobb mértékben megnyerte tanitványai szeretetét. A főiskolánkból külföldi egyetemeket látogatott jeles növendékek ő tőle nyerték képeztetésöket. Régebben több nevelőintézetben is tanitott, utóbb a főiskolai gimn. és akadémia tanfolyamán adta elő az angol, franczia és német nyelvet. Tanitott a főreál és keresk. iskolában is.

Az utóbbi év alatt nagyon gyöngélkedett. Egy hó óta pedig fájdalmai ágyba szegezték. S a legborzasztóbb kinok között töltötte végnapjait, mig nem tegnap (ápr. 22) reggel 5 órakor megszüntek fájdalmai. Elaludt örökre.

*

Psenyeczki Nagy Sándor kiváló munkásságot fejtett ki az irodalmi téren is. Nagy előszeretettel viseltetett a költészet iránt, melynek szerencsés müvelője is volt, csakhogy anyanyelve a német levén, ezen adott kifejezést költői gyöngéd érzelmeinek. Több költeménye jelent meg berlini és bécsi szépirodalmi lapokban. (Egyet azok közül mutatványul ma közlünk azon forditásban, mit lapunk szerkesztője 1865-ben gymn. tanuló korában eszközölt.)

Ő adta ki a 60-as évek elején oly nagy feltünést keltett politikai röpiratot: „V-ik Ferdinánd még nem mondott le a magyar trónról,“ mely több ezer példányban keringett a hazaban. —

Kiváló elismerésben részesültek angol és franczia „önoktatási levelei“ s franczia „Cressomatiaja.“ Utóbbi időben angol-franczia-magyar szótáron akart dolgozni, de betegsége meggátolá terve kivitelét.

*

Kiesett a toll kezéből. Megszünt dobogni a családáért s barátaiért melegen érező sziv. Bezárultak a tanitó ajkak. S a fenkölt lélek müködése ketté szakadt.

Vérző fájdalommal állunk meg mi is a megboldogult gyászos ravatala felett. — Hisz nemcsak a férfiu iránti elismerés késztet erre, hanem a tanitványi hála s az emberbaráti rokonérzelem.

Nyugodjanak békében porai!

Vezéri ur „Fekete frakkban“ cz. magántréfát adott elő, mellyel, sokkal jobbat tesz, ha nem gyötri magát és a haligatóságot, teljes fél óráig. Mióta a „Holdvilágos éjek“-et átsanyarogtuk, azóta nem éreztük magunkat ily kellemetlenül a színházban.

Végül egy férfi-négyest énekelt a színtársulat néhány tagja elég szabatosan, de nem valami nagyhatással.

„A sárga csikó.“ (Ápr. 21.)

A színházi nyugdijalap javára adandó előadásul a „Cserebogár“ cz. népszinmű volt kiszemelve, azonban Temesváriné és Toldi hirtelen közbejött betegsége miatt a „Sárga csikó“-t adták elő szépen megtelt ház előtt.

Lehetlen ki nem emelnünk Szabó Bandit és Lovászit, kik mindinkább nagyobb hatással játszák valóban kitünő szerepeiket.

— **VIDÉKI HIREK. Pászton** egy vadmacska megharapott egy aszszonyt, minek következtében az belehalt. A **Tisza** rohamosan árad. **Eszéken** oly hoszszas marsot kellett tenni egy csapat katonaságnak, mely az emberkinzás netovábbja, mintegy 25 ember még az uton elájult és lerogyott; egy pedig a megérkezés után rögtön meghalt. **Iszkaszentgyörgyön** egy kilenczven éves embert agyonlőtt a saját fia. **A tenkei** járásbiró sikkasztás miatt vizsgálati fogságba vetteték. **Makón** egy 100 éves ember hunyt el s 27 gyermeket hagyott hátra.

UJDONSÁGOK.

* **Köszönetnyilvánitás.** A husvéti ünnepekre az árvák részére adományoztak: Kökényessy Imréné urnő 2 kappant, 14 drb. nyári nyakkendőt. Orbán Ilon urnő 1 sima, 2 diós és 8 drb. piros tojást. N. N. urnő 6 drb. kalácsot, 40 drb. mézeskalácsot. N. N. két nagy kalácsot. N. N. 1 fél bárányt, 1 fehér czipői. Fogadják kegyes megemlékezésökért az árvák nevében hálás köszönetemet. Kacskoviesné.

* **Gyászjelentés.** A legmélyebb fájdalomtól áthatott bánatos szivvel tudatjuk feledhetetlen kedves férjemnek, illetőleg forrón szeretett édes atyánknak **Psenyeczki Nagy Sándor urnak** a debreczeni ref. főiskola rendes tanárának néhány heti sulyos szenvedés után, életének 47-ik, boldog házasságának 18-ik évében, a f. 1878. évi ápril. hó 22-én reggeli 5 órakor történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei a f. 1878, évi ápril. hó 24-én szerdán d. u. 3 órakor fognak darabosutczai 1057. szám alatti lakásunkról a ref. nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a czegléduteai sirkertben öröknyugalomra letétetni; mely végtisztességtételre rokonainkat, a boldogult barátait, pályatársait és ismerőseit bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen, 1878. ápril. 22-én. Özv. Psenyeczki Nagy Sándorné, szül. Királydaróczi Daróczy Eugénia, és gyermekeim: P. Nagy Sándor, Jenő, Árpád, Margit és Zoltán.

* **Temesvárine** asszony ismét veszélyes torokbajban szenved; remélhető azonban, hogy dr. Ujházi ur tapintatos gyógykezelése folytán csakhamar ismét visszanyeri szinpadunk e kétszeresen nélkülözött tagját.

* **Áthelyezés.** Láng Boldizsár helybeli lakos s adóhivatali tiszt, ugyanilyen minőségben Élesdre helyeztetett át.

Poroszlay László A legőszintébb részvéttel közöljük a következő családi gyászjelentést: Poroszlay Lászlóné született Derecskey Johanna mint neje, továbbá gyermekei: Ida férjével Széll Kálmán n.-szalontai ref. lelkészszel, Paulina, Mária, Gyula, Adél, Johanna, László s a legközelebbi vérrokonok is a szerető szív legkeserübb fájdalmával tudatják néhai **Tóti Poroszlay László** szabad királyi Debreczen város tanácsnokának, kimondhatatlanul szeretett férjének, apjuknak, ipának, illetőleg rokonuknak, folyó 1878. évi április 14-kén, életének 58-dik évében történt véletlen s gyászos kimultát. A halotti gyásztisztességtétel a prot. hitv. szertartása szerint tartatott meg f. h. 16-kán Szepesváralján. Debroczen, 1878. ápr. 20. A megdöbbentő esemény leverőleg hat a város minden jó érzelmü lakosára. Mi ez uttal a fájdalmas hir első hallására csak a részvét kegyeletes adójával járulhatunk a megboldogult sirjához. A mit az életben nem találhatott az emberi gazság miatt: a béke lengjen porai felett!

* **Tüz.** Tegnap reggel kötelesutcán egy asszony a szobába zárta kis gyermekét s eltávozott hazulról. Mig oda volt azalatt a gyermek kezébe akadt gyufával meggyujtotta az ágyát mitől a butorok nagyrésze oda égett. Szerencsére a szomszéd lakók észrevették a tüzet, s sikerült az ajtót betörni, a gyermek életét megmenteni, s a tüz tovább terjedését meggátolni.

* **Tanügy.** Holnap délelőtt fog megtartani a tiszántuli prot. tanáregylet alakuló közgyülése; s holnap délután tart ülést az az egyházkerületi bizottság, mely azzal van megbizva, hogy készitsen javaslatot a tiszántuli ref. Tusztiában eső középiskolák szervezésére vonatkozólag. Csütörtökön kezdődnek az egyház ker. tanügyi bizottság ülései. Hogy mennyire összefügg gymnasiumunk sorsa a vidéki ily iskolák állapotával, eléggé bizonyitja az, hogy azon 98 tanuló közül, ki az 187$^0/_1$ évben kezdte meg nálunk a gymnásiumot, ma már csak 16 jár a 8-ik osztályba, — sőt még azon 68 tanuló közül, $3^1/_2$ évvel ezelőtt az 5-ik osztályba járt, sincs ma több a 8-ik oszt. 78 növendéke közt 28-nál. Hasonlóképen a VII-ik oszt. 78 növendéke közt csak 25 van olyan, ki itt kezdte gymn. pályafutását, mig ugyanoda csak ez évben 35, más iskolából jött tanuló iratta be magát. Általában elmodhatni, hogy gymnásiumunk népessége minden évben $^1/_4$ részben kieserélődik. Tavaly 178 tanuló közt 203, az idén 670 közt 150 volt a más iskolából jött. Ily körülmények közt, hogy legalább annyi függ azon iskolától — jó, rosz, egyaránt, — melyekből gymnáziumunk részessége körül, mint magától a mi gymnáziumunktól azt józan észszel senki sem fogja tagadhatni. Valóban ép annyira bámulatos volna azon ember észjárása, ki a gymnásiumban szerzett előmenetelt egyedül a debreczeni iskolának számitná érdemül, mint a milyen bámulatos azon, iskolánkat az ujabb időben többször megtámadott uraké, kik minden, levő nem levő, hiányért iskolánkat teszik felelőssé. Tessék inkább felelősökké tenni azokat az egyházakat, a melyeknek az iskoláiban több az osztályszám, mint a tanár — mint tanszer, mint könyvtár, — mint becsületes tanári fizetés; — tessék oda hatni, hogy ezek az iskolák valóban jól legyenek szervezve, s pár év mulva jó részben nem lesz mért panaszkodni. Igaz, gyanusitani akkor sem lehet. Ezért van szükség a holnapi két gyülésre, hogy tisztába jöjjünk apránként a valóban létező bajjal s segitsünk rajta.

* **Mély** részvéttel vettük tudomásul a gyászhirt, hogy egyik tekintélyes ügyvédünk **Abrahám László** családát érzékeny veszteség érte. Kedves fia **László** három napi sulyos szenvedés után, folyó hó 21-én délelőtt 12 órakor, négy hónapos korában agylobban elhunyt. A kedves kis halott földi részei ma d. u. 4 órakor a ref. egyházi szertartás szerint a csapóutcai sirkertbe tétettek örök nyugalomra. Béke lengjen az ártatlan kisded porai felett!

* **Szathmári Árpád** játszik! Mégpedig legközelebb csütörtökön „Az én Lipótkám“ cz. rendkivüli hatásos és mulattató népszinműben, mely Bokodi Antal jutalmára adatik. A legkedvesebb emlékben élő szinművészünk a jutalmazandó iránti szives barátságból lépend fel, s ujra láttatja feledhetlen alakitását. Tekintve azt, hogy Nyilvai Irmának is igen kitünő szerepe van e darabban, bizvást állithatjuk, hogy oly műélvezetnek nézünk eléje, mino alig kinálkozott számunkra az egész évad alatt.

Felelős szerkesztő:
SZATMÁRI KÁROLY.
(Szerkesztő lakása: kismesterutcza 1385. sz. a.)

27 | 27

27 krtól

kezdve meglepő olcsó és nagy mennyiségben számtalan uj ezikkek kaphatók

Baum Miksa,
bécsi-gyári raktárában

27 | 27

Biztositási jelentés.

Az 1838-ban Triestben alapitott

Adriai biztositó-társaság

Riunione Adriatica di Sicurtá

mely

HUSZ MILLIÓ FORINT

biztositéki alappal bir, a legolcsóbb dijak mellett biztosit:

tüz-, szállitmányi és jégkárok ellen,

azonkivül az ember életére a legkülönbözőbb módozatok szerint; — a debreczeni főügynökség

Sesztina Lajosnál.

140 3—5 Biztositasi iroda Széchenyi-uteza 1761. sz. a. régi posta épület.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. tvszék részéről közhirré tétetik, hogy Fischbein József végrehajtatónak özv. Nagy Istvánné Balla Sára elleni végrehajtási ügyében lefoglalt összesen 445 frtra becsült lovak, tehenek, sertések, szekér és lószerszám, az 1878 évi május 18. d. e. 9 órakor, alperesnő n.-hatvanutczai 1526 számu lakásán, készpénzfizetés mellett, a debr 2241 sz. tjtvbe jegyzett ingatlanoknak pedig 6000 frtra becsült felerésze, az 1878 évi május hó 18-ik napján d. u. 3 órakor mint első- és 1878 évi junius hó 18-ik napján d. u. 3 órakor, mint második határidőben, a tvszék árverési termében, végrehajtó Mészáros László által megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fog, u. m.:

1-ször. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitüzött birtok nem fog eladatni.

2-szor Arverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3-szor. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben, és pedig: az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1. 2. 3. hónap alatt, 6% kamatokkal együtt ezen kir. tvszéknél lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

4-szer. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tüzkár ellen birtositani.

5-ször. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-szor. A tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer. A mennyiben vevő Az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, ujabb árverés alá bocsáttatni- és csupán egy határidőnek kitüzése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitüzött javak iránt tulajdoni- vagy más jogot, avagy elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számitandó 15 nap alatt, habár külön értesitést nem vettek is, ezen kir. törvényszékhez nyujtsák be: különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasittatni.

Végül felszólittatnak azon jelzálogos hitelező, kik nem ezen törvényszék székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett helyben megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben Komlósy Arthur ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1878 évi hó 29-ik napján.

Becske Lajos, h. elnök. **Bay Gábor,** aljegyző.

139. 1—3.

Több, mint két millió van gépeinkből forgalomban.

Másfélé gépek beszerélttetnek Singer gépekért.

The Singer Manufacturing Company New-York.

Mindenféle félrevezetések kikerülése végett kijelentjük, hogy a mi, oly nagyon kedvelt eredeti amerikai

SINGER VARRÓGÉPEINEK

Debreczenben és körületén egyedül raktárnokunknál HOLVAY GYULA urnál kaphatók.

The Singer Manufacturing Company New-York.

Minden gépvevő raktárunkban személyesen meggyőződhetik azon óriási előnyökről, melyet a valódi Singer gépek más gépek ellenében nyujtanak.

Részletfizetésre is.

Családok és iparosok számára a legtökéletesebb gép.

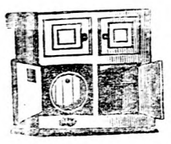

A cs. k. kizárolagos pályanyertes

jégverem és czella-szürő gyár

Sachs Hermanntól,

BUDAPEST, kerepesi-ut 17. szám,

ajánlja legujabb szerkezetü **jégkészülékeit** ser, bor, tej, hus és ételek behütésére, ugymint **Reservoirokat** fagylalthoz és gépeket annak készitéséhez minden nagyság- és formában, ugymint szabadalmazott legujabb és legczéliszerübb **ércz-mousse, sip-mousse, hordó-száj** (ventilláló ser és bornak), továbbá az ujonnan feltalált összeállitott és a legmagasabb szabadalom által utánzástól védett, **czella-szürő-készüléket** viz destillálására. Nagy választékban a legjutányosabb áron kapható. 129. 3—10.

Árjegyzék és rajzok bérmentve küldetnek.

MOLL Seidlitz-pora.

csak akkor valódi

csak akkor valódi

ha minden doboz czimlapján a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

Büntető birósági itéletek ismételten konstatálták czégem és védjegyem meghamisitását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy azok, csak ámitásra vannak számitva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 forint o. é.

valódi minőségben kapható az X-szel jelölt czégeknél.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A legmegbizhatóbb önsegélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemü sebesülések fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyuladás, mindennemü bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr, o. é.

valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

DORSCH-HALMÁJ-ZSIROLAJ

Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.**

valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

Raktárak: Debreczenben (x*) Göltl Ferd. gyógyszerész. (x*) Dr. Rothschneck Emil gyógysz. (x*†) Vecsey Viktor gyógysz. (x) Mihalovics István gyógysz. (x*) Geréby Fülöp. **Fehérgyarmat** (x) Balika Károly gyógyszerész **Hajdu-Böszörmény** (x) Ray Lajos gyógysz. **Kisvárda** (x) Balkányi F. **Mándok** (x) Türk J. A. gyógysz. **Miskolcz** (x) Mayer R. gyógysz. (x) Pasteiner Ferencz. (x†*) Ujházy Károly gyógysz. **Nagybánya** (x) Haracsek József és fia. **Nyiregyháza** (x†*) Tirscher Gyula gyógysz. **Nyirbakta** (x) D. Kohányi gyógysz. **Szolnok** (x) Horánszky István gyógysz. **T.-Ujlak** (x) Royko Viktor gyógysz. **Zilah** (x) Weisz Samu gyógysz. **Szathmár** (x) Losonczy József.

Salicyl-szájviz. A foggyógyászat legilletékesebb tekintélyei itélete szerint kitünő óvszer a fogfájás ellen, melynek hatása egyszersmind üditő és rothadás ellen is jó. Ára 60 kr.

428 35— **A Moll,** k. k. Hof-Lieferant, **Wien,** Tuchlauben Nr. 9,

En alólirott bátorkodom

épület és butor

asztalos mühelyemet.

széchenyi-utcza 1761. sz. (régi postaház) ajánlani, nevezetesen elvállalok mindennemü

asztalos uj munkákat,

ugyszintén **javitásokat** illő áron, sőt részletfizetés törlesztése mellett is; és a megrendelések gyors s pontos teljesitéséről kezeskedem.

Teljes tisztelettel

HERTZKA VILMOS,
asztalos mester.

138 3—4

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ-FORRÁS

A leghatásosb valamennyi keserüviz között.

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keserüviztől, hogy kisebb adagokban hatásos s hosszabb használata nem okoz utóbajokat. Bécs 1877.

Dr. Leidesdorf Miksa, tanár.

Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kellemetlen izü és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és az emésztést. Budapest 1877.

93 1—10 **Dr. Korányi Frigyes,** tanár s kir. tanácsos.

Valamennyi budai keserüviz között kellemes ize és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélhurutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértolulásoknál. aranyérnél, étvágytalanságnál stb. 1877. aug. 25-én.

Dr. Kiss Sándor, a budai közkórház igazgatója.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos és fájdalom nélküli. Würzburg, 1877.

Dr. Báró Lichtenfels Scanzoni, tanár s titk. tanácsos.

Készletben minden gyógyszertár és füszerkereskedésben.

Nyomtatványok stb. ingyen, a **szétküldési igazgatóságnál Budapesten.** Rendes adag: egy fél borpohárral. Képviselőség Debreczenben **Mayer Emilnél.**

Frim J.

a legjobb sikerrel jutalmazott **„első magyar hülyék nevelő- és alapitó-intézetében** (Budapesten. külső váczi ut, Weisz-féle villa) mely már 3 év óta létezik, gyengetompa elméjü és nehézkoru (epileptisch) gyermekek naponkint felvétetnek. Tervrajz ingyen beküldatik. 110 2—

Hirdetmény.

Linczer Vilmos csődválasztmánya határozata folytán ezennel közhirré tétetik, miszerint a Linczer Vilmos csődtömegéhez tartozó activ követelések f. évi **ápril hó 30-ik** napján d. u. 3 órakor a debreczeni kir. járásbiróság tárgyalási termében nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Mire a venni szándékozók felhivatnak.

Debreczen, 1878. ápril 16.

Sajó György,
tömeggondnok.

145 3—3

Szőllő eladás.

A hatvanutczai kertben mindjárt a kapunál két és fél nyilas igen jó karban lévő szőllő gyümölcsfákkal, cserepes pajtával, szobával és borházzal, körül keritve, jutányos áron eladó.

Értekezhetui Dr. Kempf Józsefnével, varga-utcza 2179. sz. házban.

143 3—3

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debrecen, 1878. nyomatott Tiszai Daniel örökösei könyvnyomdájában.